

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA SOCIOLOGIE, ANDRAGOGIKY A KULTURNÍ ANTROPOLOGIE

Hazard u mladistvých a studentů na Ostravsku

Bakalářská práce

Studijní program: Sociologie

Autor: Klára Rybářová

Vedoucí práce: doc. Mgr. David Fiedor, Ph. D

Olomouc 2024

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma „Hazard u mladistvých a studentů na Ostravsku“ vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne.

Podpis

Poděkování

Ráda bych zde v první řadě poděkoval rodině za to, že se mnou po dobu psaní této práce vydrželi a byli mi oporou. A dále bych chtěla poděkovat Mgr. Davidu Fiedorovi, Ph.D. za ochotu, pomoc a rady, díky kterým je tato práce dotažena do zdárného konce.

Anotace

Jméno a příjmení:	Klára Rybářová
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Studijní program:	<i>Sociologie, Ekonomicko-manažerská studia</i>
Studijní program obhajoby práce:	<i>Sociologie</i>
Vedoucí práce:	doc. Mgr. David Fiedor, Ph. D
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Hazard u mladistvých a studentů na Ostravsku
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zabývá problematikou hazardních her mezi mladistvými a studenty na Ostravsku. První část práce se zaměřuje na teoretický základ problematiky. Pojednává o historii, definicích a současných trendech v oblasti hazardního hráčství a jeho dopadech na zkoumanou věkovou kategorii. V druhé části je provedena SWOT analýza hazardu. Třetí část je pak zaměřena na praktický výzkum formou dotazníkového šetření, jehož cílem je analyzovat vztah mezi zkušenostmi s hazardními hrami a sociodemografickými charakteristikami respondentů. Zvláštní pozornost je věnována analýze postoje, motivací a zkušeností mladistvých a studentů s hazardními hrami. Na základě získaných výsledků jsou formulována doporučení pro prevenci v oblasti hazardního hráčství se zaměřením na Ostravu a její okolí. Práce přináší komplexní pohled na problematiku hazardních her a poskytuje užitečné informace pro další výzkum v oblasti hazardních her u mladistvých a studentů.</p>
Klíčová slova:	Hazard, mladiství, studenti, internetový hazard, prevence, závislost, patologické hráčství, SWOT analýza
Title of Thesis:	Gambling among adolescents and students in Ostrava and its surroundings

Annotation:	This bachelor thesis is about gambling among students and adolescents in Ostrava and its surrounding. First part of thesis will speak about main theory of this problematic. It speaks about history, definitions and current trends in modern gambling and its effects on researched subjects. In second part swot analysis is applied on gambling. Third part is focused on research conducted by a questionnaire main goal of this questionnaire is to analyse relationships between experience with gambling and socially demographic characteristics of respondents. Special focus is given to analyse opinion and motivation and experience of targeted group on this theme. Based on results of questionnaire there are suggestions on prevention with gambling in Ostrava. This thesis brings complex point of view in area of gambling it brings useful information for more research on the topic gambling among adolescents and students
Keywords:	Gambling, adolescents, students, internet gambling, prevention, addiction, pathologicall gambling, SWOT analysis
Názvy příloh vázaných v práci:	Vzor dotazníku k výzkumnému šetření
Počet literatury a zdrojů:	29
Rozsah práce:	48 s. (57 828 znaků s mezerami)

Obsah

Anotace	4
Obsah	6
Úvod.....	8
1. Cíle a výzkumné metody	9
1.1. Cíl práce	9
1.2. Výzkumné metody.....	9
1.3. Hypotézy	9
2. Definice pojmů	11
2.1. Hazardní hry	11
2.2. Typy hazardních her	12
2.2.1. Kostky	12
2.2.2. Karty	13
2.2.3. Ruleta a jiné kasinové hry	14
2.2.4. Hrací automaty	14
2.2.5. Sázky	14
2.2.6. Loterie	15
2.2.7. Online hazardní hry	15
2.3. Patologické a problémové hráčství.....	15
2.3.1. Patologické hráčství	16
2.3.2. Problémové hráčství	17
2.4. Dostupnost a legislativa na Ostravsku.....	17
2.5. Hazard u mladistvých a studentů	18
2.5.1. Rizika.....	18
2.5.2. Prevence.....	19
3. Swot analýza hazardu	20
3.5.3. Silné stránky hazardu	21
3.5.4. Slabé stránky hazardu	22
3.5.5. Příležitosti.....	22
3.5.6. Hrozby	22

4.	Výzkumné šetření	24
4.1.	Prezentace výsledků	24
4.1.1.	Pohlaví	25
4.1.2.	Věk.....	25
4.1.3.	Jakou školu navštěvujete?	26
4.1.4.	Jak moc souhlasíte s následujícími tvrzeními?.....	27
4.1.5.	S jakými hazardními hrami máte zkušenost	29
4.1.6.	Hrál/a jste v posledním roce tyto hazardní hry?	30
4.1.7.	Jakou částku přibližně měsíčně utratíte za hazardní hry?	31
4.1.8.	Kdo, nebo co vás přivedlo k hazardním hrám?	32
4.1.9.	Lie/bet škála a osobní sebehodnocení respondenta	32
4.1.10.	Čím jsou pro vás primárně hazardní hry?.....	33
4.1.11.	Znáte někoho, kdo se věnuje hazardním hrám?.....	34
4.1.12.	Zúčastnil/a jste se nějakého preventivního programu, který se zabýval hazardními hrami?.....	35
4.2.	Verifikace hypotéz.....	36
4.3.	Diskuse.....	39
Závěr		42
Zdroje		44
Literatura a zdroje		44
Seznam grafů.....		47
Seznam tabulek		48
Seznam obrázků.....		48

Úvod

Hazardní hry představují fenomén, který provází lidskou společnost již po staletí. S rozvojem technologie a globalizace se tento fenomén rozšířil do mnoha forem a prostředí, a to včetně online prostředí, což otevřelo nové možnosti i rizika, zejména pro mladou generaci mladistvých a studentů.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na analýzu postojů mladistvých a studentů na Ostravsku vůči hazardu. Dále se zabývá hodnocením míry zkušeností dané věkové kategorie s hazardními hrami a jejich motivacemi pro hraní hazardních her.

V dnešní době je důležité pochopit komplexní povahu hazardních her a jejich dopady na mladou generaci. Tato práce má za cíl poskytnout ucelený pohled na tuto problematiku z teoretického i praktického hlediska. V první části se podrobněji zabývá teoretickým základem problematiky hazardních her, která zahrnuje definice vymezených pojmů, historický kontext a současné trendy v oblasti hazardních her.

Druhá část práce je pak zaměřena na krátkou SWOT analýzu zkoumající silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby hazardu.

V neposlední řadě se práce věnuje praktickému kvantitativnímu výzkumu, jehož cílem je prostřednictvím anonymního dotazníkového šetření získat potřebná data od mladistvých a studentů v Ostravě a nejbližším okolí. Tento výzkum byl prováděn kvantitativními metodami v průběhu března 2024 a bude se zaměřovat na zjištění vztahu mezi zkušenostmi mladých lidí s hazardními hrami a jejich sociodemografickými charakteristikami. Na základě výsledků výzkumu budou formulovány doporučení pro prevenci a intervenci v oblasti hazardního hráčství mezi mladistvými a studenty v dané lokalitě.

1. Cíle a výzkumné metody

1.1. Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je hodnocení míry zkušeností mladistvých a studentů na Ostravsku s hraním hazardních her. Bakalářská práce je rozdělena do tří částí.

První část je věnována teoretické stránce problematiky. V této části se práce zabývá vymezením pojmů a úvodu do dané problematiky týkající se hraní hazardních her u studentů a mladistvých. Také jsou v této části zakomponované informace a postřehy získané z rozhovorů se specialisty na danou problematiku, či lidmi pracujícími v prostředí heren a kasin.

Druhá část práce je pak zaměřena na krátkou SWOT analýzu týkající se hazardu.

Poslední část bakalářské práce je praktická. V této části byl proveden kvantitativní výzkum, formou anonymního dotazníkového šetření šířeného v papírové i online podobě mezi danou věkovou kategorií v Ostravě a jejím okolí.

1.2. Výzkumné metody

V této bude veden kvantitativní výzkum pomocí dotazníkového šetření. Chráska definoval dotazník jako „soustavu předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba odpovídá písemně.“ Avšak také upozorňuje, že dotazníkové šetření často nezjišťuje, jací respondenti jsou, ale spíše to, jak daní respondenti vnímají sami sebe. (Chráska, 2016, str.158)

1.3. Hypotézy

Po prostudování odborné literatury a diskuse s odborníky, kterých se toto téma dotýká, byla stanovena trojice hypotéz, které budou po dokončení výzkumu a vyhodnocení odpovědí buď potvrzeny, nebo vyvráceny.

H1: Více než 30 % studentů a mladistvých hrajících hazardní hry, se věnuje převážně online hazardním hrám (online sázky, loterie, online poker...).

Tato hypotéza se opírá hned o několik studií. Jako první bych uvedla studii Griffithse a kol. (2008, s. 197), která se věnovala rozšíření internetového hazardu mezi studenty vysokých škol. Z celkového počtu 473 respondentů se internetovému hazardu věnovalo 22 %. V České republice toto téma zkoumal také J. Štěpánek (2016) přičemž dospěl k prevalenci 26,9, avšak uváděl, že tento trend má stále rostoucí tendenci. To potvrdil také González-Cabrera a kol (2020) ve své studii, kde zjistil, že až 32,8 % respondentů hrálo online hazardní hry.

H2: Větší zkušenosti s hraním hazardních her mají studenti učilišť než studenti gymnázií

H3: Většina studentů a mladistvých, kteří hrají internetové hazardní hry, se dříve věnovala hazardním hrám za herní peníze.

Poslední hypotéza je zaměřena na hry za tzv. herní peníze a byla formulována na základě Gainsburyho studie (str. 126-135, 2014), která se částečně zabývala vztahem mezi hrou za herní peníze a hrou za skutečné peníze.

2. Definice pojmů

2.1. Hazardní hry

Hazard je součástí společnosti už od nepaměti. Podle Prunera (2008, str. 16) najde první dochované zmínky o hazardních hrách už i ve starověkých kulturách jako je ta egyptská, čínská, japonská nebo perská. To, že je s námi hazard už dlouhá staletí také potvrzuje také Spanier (1991, str. 5), podle kterého existují egyptské malby z doby 3500 let př. n. l. vyobrazující lidi při hazardní hrách. Vacek uvádí, že principy hazardních her se využívaly také k určení viny, či nevinu, nebo dosazení člověka do funkce, neboť tehdy lidé věřili, že losováním ovlivňují bohové a výsledek je tudíž jejich vůle. (Vacek, 2014, str. 9).

Kořeny slova hazard najdeme už ve středověku. Pochází z arabského slova „al zhar“ nebo také „azzahr“, což by v obou případech mělo znamenat kostky. Později z toho bylo odvozeno i španělské slovo „azar“ neboli hra náhody. I v některých dalších jazycích najdeme obdobu slova hazard spojovanou s riskantním hledáním šťastného osudu, který je odkázán na náhodu, či pravděpodobnost. (Pruner, 2008, str. 34; Fiedor, 2020, str.11)

I přes časté používání pojmu hazardní hra nejen v tomto textu, je podle Nešpora (2011, str. 12) tento pojem zavádějící a měl by se používat pouze pojem hazard, který více odpovídá anglickému slovu gambling.

Hazard jako takový má v české terminologii mnoho definic. Podle Nešpora (1994, str. 121) je hazardní hra jakékoliv sázení pro sebe, či druhé, u kterého se jedná třeba i jen o malou, či bezvýznamnou výhru a jejíž výsledek závisí na náhodě nebo „dovednosti“. Pruner (2008, str. 34-35) zase definuje hazard jako hru, kdy o výsledku rozhoduje čistě náhoda, nikoliv dovednosti, hráč si při této hře kupuje pouze možnost výhry. A slovníku cizích slov uvádí: „Hazard *m* 1. náhoda; 2. neuvážený čin počítající se šťastnou náhodou; 3. odvážná hra jejíž výsledek závisí výlučně na náhodě (karetní, ruleta apod.)“ (Rejman, 1971, str. 125).

„Hazardní hrou se rozumí hra, sázka nebo los, do nichž sázející vloží sázku, jejíž návratnost se nezaručuje, a v nichž o výhře nebo prohře rozhoduje zcela nebo zčásti náhoda nebo neznámá okolnost“ (Zákon č. 186/2016 Sb., § 3, odst. 1).

2.2. Typy hazardních her

Existují desítky druhů hazardních her, avšak pouze třetina z celkového počtu je rozšířená a skutečně se mezi lidmi hraje.

Výčet všech hazardních her, které najdeme legálně provozované v České republice je obsažen v Zákoně o hazardních hrách. Můžeme mezi nimi najít loterii, kurzovou sázku, totalizátorovou hru, bingo, technickou hru, živou hru, tombolu a turnaje malého rozsahu. Také je v zákoně uvedeno i rozdělení hazardních her do skupin podle toho, zda podléhají povolovacímu řízení (např. loterie nebo kurzová sázka), či podléhají pouze ohlašovací povinnosti (např. bingo nebo technická hra). (Zákon č. 186/2016 Sb., §18-§64).

Fiedor například ve své knize rozdělil hazardní hry na tzv. „měkké“ a „tvrdé“ a to v závislosti na to, jaký mají vliv na vznik patologického hráčství. Do kategorie „tvrdý“ hazard spadají všechny hazardní hry, u kterých je zvýšené riziko vzniku závislosti. Mezi tyto hry by patřily všechny kasino hry, herní automaty a kurzovní sázení. Na druhou stranu mezi „měkký“ hazard můžeme zařadit například loterie či tombolu. (Fiedor, 2020, str. 18)

V této části se však práce bude řídit rozdělením hazardních her podle Prunnera (2008, str. 47-59).

2.2.1. Kostky

Kostky byly jednou z prvních zdokumentovaných hazardních her. První kostky nazývané „astragal“ byly původně čtyřstěnné a údajně se vyráběly z kotníků ovcí, či koz zhruba 3500 let př. n. l. Modernější šestistěnná kostka se začala používat až o cca 500 let později v Indii a Iráku. (Spanier, 1991 str. 5)

Asi nejrozšířenější kostková hra je craps. Tato hra se hraje se dvěma kostkami, přičemž hráč sází na součet obou kostek. Další oblíbenou hrou jsou pokerové kostky, kde do hry vstupuje blafování a přináší do hry úplně jinou dimenzi.

Kostky i přes svoji jednoduchost najdeme nejen u nás, ale také ve světových kasinech jako jsou Vegas, či Monte Carlo. Kostky se řadí k těm hazardním hrám, které jsou o čisté náhodě a hráč nemůže bez podvodu ovlivnit, co na kostkách padne. (Spanier, 1991, str. 28)

2.2.2. Karty

Původ karetních her je nejistý. Někteří historikové tvrdí, že pochází z Koreji, jiní z Indie a další, že byly odvozeny z čínských papírových peněz. Shodují se však, že původně sloužily k předpovídání budoucnosti a jinému věštění (Spanier, 1991, str. 5). Podle Nešpora (1999, str. 13) pochází karetní hry již z 12. st z Číny, odkud se pak rozšířili do celého světa. „*Ne každá karetní hra je hazardní, ale hazardní karetní hry jsou rozšířené.*“ (Nešpor, 1999, str. 13).

Karetní hry patří k nejvíce praktikovaným hazardním hrám. Variant existuje spousta a jejich dostupnost jenom dopomáhá k rozšíření. Často se hrají, když se pije alkohol, což z nich dělá ještě více návykovou hru. (Osmančík et al., 1996, str. 12)

Karetní hry nás provází už od dětství, což napomáhá jejich popularitě. I přes to, že karet je pouze 52 v obyčejném balíčku, existuje nespočetně mnoho kombinací karet, takže žádná hra není stejná, a hráč tím pádem zažívá pořád něco jiného a je vtahován do hry.

Hazardní hry kapesní průvodce (David Spanier, 1991, str. 64) Mezi nejznámější karetní hry můžeme řadit blackjack, poker, u nás rozšířené pak třeba mariáš, nebo kanasta.

2.2.3. Ruleta a jiné kasinové hry

Kasinové hry patří, co se týče rychlosti jedné hry (cca 1-2 minuty), mezi jedny z nejrychlejších hazardních her, a to i přes to, že se herním automatům nemohou rovnat (5-10 sekund hra). (Fiedor, 2020, str. 18)

Pravděpodobně za nejtypičtější kasinovou hazardní hru je považována ruleta, avšak svým specifickým prostředím ji nenajdete téměř skoro nikde jinde než v kasinu. Svou největší slávu zažila tato typická hra v době osídlování USA. (Osmančík et al., 1996, str. 12)

Hráč sází na skupiny čísel, jednotlivá čísla, barvu, nebo sudá a lichá čísla. Poté se hodí kulička do roztočené rulety a podle čísla, které padne, se vyplácí výhry v závislosti, jak moc se hráči rozhodli riskovat.

Možnost vysokého zisku z rulety dokáže jistě nalákat nemálo hráčů, avšak pamatujte, vždy vyhrává kasino. (Spanier, 1991, str. 11)

2.2.4. Hrací automaty

Počátky herních automatů u nás najdeme už v roce 1968, avšak hned po zavedení na trh byly zakázány. Výherní automaty pak byly povoleny až po roce 1989 (Osmančík et al., 1996, str. 10).

Hrací automaty spadají pod kategorii „technická hra“, což je *„hazardní hra provozovaná prostřednictvím technického zařízení přímo obsluhovaného sázejícím. Technickou hrou se rozumí zejména válcová hra, elektromechanická ruleta a elektromechanické kostky.“* (Ministerstvo financí, 2016)

Automat má v sobě zabudovaný něco jako generátor pravděpodobnosti, díky kterému ví kolik peněz do něj bylo vloženo a kolik vyplaceno, avšak je také nastaven tak, aby ve výsledku vydělal mnohonásobně více peněz, než vyplatí. (Osmančík et al., 1996, str. 11)

2.2.5. Sázky

Jednou s nejrozšířenějších hazardních her jsou momentálně v České republice sázky. V dnešní době už nejsou jen sázky na dostihy, ale máme nepřeberné množství variací

sázek, které může hráč využít. Nejčastější jsou dnes sportovní sázky, a to většinou bez účasti na dané události. Mezi nejoblíbenějšími sázkařskými sporty najdeme například fotbal, hokej, tenis, nebo basketbal. (Prunner, 2008, str. 51-52). V Česku je momentálně osm legálních sázkových kanceláří, které nabízí jak online kurzovní sázení, tak i sázení na pobočkách. (Seznam českých legálních online sázkových kanceláří, 2024)

2.2.6. Loterie

Loterie je činnost převážně provozovaná prostřednictvím sázkových tiketů a v české historii má dlouholetou tradici. Loterie patří mezi méně rizikové hazardní hry, protože se ve většině případů vkládají menší sázky a mezi losováními probíhá delší časový interval než třeba mezi jednotlivými kasino hrami. (Prunner, 2008, str. 54-55)

2.2.7. Online hazardní hry

Pojem „online hazardní hry“ můžeme definovat několika způsoby. Například podle Montiel a spol. (2021, str. 566) tento termín označuje skupinu sázkových a herních aktivit, které jsou přístupné pomocí internetu.

Tyto obdoby známých hazardních her mají spoustu výhod, díky nimž se stávají pro mladistvé atraktivnější. Poměrně snadná dostupnost, možnost hrát téměř odkudkoliv a bez jakéhokoliv časového omezení, anonymita, nebo také cenová dostupnost (hráč nemusí často vkládat do her tolik peněz, protože často hned na úvod dostane peníze, kredity, nebo volné otáčky jako bonus) dělá s online her veliké lákadlo, a to nejen pro mladistvé. (Montiel, 2021, str. 568)

2.3. Patologické a problémové hráčství

S pojmy „patologické“ a „problémové“ hráčství se setkáme v mnoha studiích a knihách o hazardu, avšak problém většiny studií bývá častá záměna pojmů "problémové" a "patologické" hráčství, což vede k mnoha nepřesnostem. Montiel má totiž za to, že problémové hráčství není tak závažné jako patologické hráčství, neboť u problémového hráčství se jedná jen o přechodnou formu poruchy. (Montiel, 2021, str. 567)

2.3.1. Patologické hráčství

Patologické hráčství, jak už bylo výše zmíněno, je častým předmětem mnoha studií a knih o závislostech na hazardních hrách. Podle Chomynové a kol. (2023, str. 38) je patologické hráčství definováno jako „Klinicky diagnostikovaná porucha kontroly hráčského chování“ nebo také „hráčská porucha“.

Fiedor (2020, str. 15) zase ve své knize popisuje patologické hráčství jako impulzivní a návykovou poruchu, která se projevuje především v opakovaných situacích, kdy je pro hráče důležitější daná hra, či požitek z hraní, než jeho jiné hodnoty a závazky.

Podle doktora Šedého, který zkoumal patologické hráčství z pohledu neurobiologie a molekulární psychiatrie, byla prokázána značná nerovnováha dopaminového a serotoninového systému. (Šedý, 2001, str. 161)

K určení patologické hráčství se používá řada technik. Jednou z nejjednodušších je tzv. Lie/bet škála. Tato škála se skládá z dvou jednoduchých otázek: „1. Musel/a jste někdy lhát lidem, kteří jsou pro vás důležití, o tom, jak moc hrajete? 2. Cítil/a jste někdy potřebu hrát za více a více peněz?“ (Chomynová, 2023, str. 37). Na tyto otázky je možné odpovědět pouze „ano“ nebo „ne“ a pokud daný respondent odpoví aspoň na jednu z těchto otázek kladně, měl by být dále testován a zkoumán z důvodu podezření na patologické hráčství (Chomynová, 2023, str. 37).

„V riziku rozvoje problémového hraní se podle škály Lie/bet nacházelo 4,7 % 15–19letých (9,5 % chlapců a 1,2 % dívek), z toho ve vysokém riziku 1,2 % studentů (2,5 % chlapců a 0,2 % dívek). Riziko rozvoje problémového hraní roste s věkem a ročníkem studované školy.“ (Chomynová, 2023, str. 9)

Co se léčby patologického hráčství týče, tak je to velmi subjektivní. Většina adiktologů se však shoduje, že nejúčinnější je multimodální terapie, která používá kombinaci více technik. *„Při multimodální terapii se uplatňuje individuální, rodinná a skupinová terapie, výchova, psychodrama, svépomocné skupiny, nácvik komunikační dovednosti, účast v*

Gamblers Anonymous. Úspěšnost tohoto způsobu terapie je celkem vysoká – 50–70 %. Je zřejmé, že úspěšnost léčby závisí především na motivaci pacientů či schopnosti terapeutů pacienty dostatečně motivovat.“ (Šedý, 2001 str. 163) Často je to pak spojováno s využíváním organizací, které pomáhají gamblerům v léčbě patologického hráčství.

2.3.2. Problémové hráčství

U problémového hráčství je komplikací, že neexistuje jedna shodná definice, a jak už je zmíněno výše, je tento pojem často používán jako synonymum patologického hráčství.

Problémové hráčství je možno vnímat z mnoha úhlů pohledu, avšak v této práci bude vnímáno podle Fiedorovy knihy (2020, str. 15-16) jakožto “jakékoliv hráčství, které je spojeno se škodlivými na hráče nebo jeho okolí.”

2.4. Dostupnost a legislativa na Ostravsku

Na území celé České republiky již několik let platí zákon č. 186/2016 Sb., který dohlíží na regulaci hazardních her. *„Hazardní hrou se rozumí hra, sázka nebo los, do nichž sázející vloží sázku, jejíž návratnost se nezaručuje, a v nichž o výhře nebo prohře rozhoduje zcela nebo zčásti náhoda nebo neznámá okolnost“* (Zákon č. 186/2016 Sb., § 3, odst. 1).

Ostrava si však rok po zavedení tohoto zákona stanovila vlastní vyhlášku jako způsob omezení sociálně patologických jevů. Tato vyhláška zakazuje především technickou hru, pod kterou spadají hlavně výherní automaty.

„Provozování technické hry dle § 42 a násl. zákona o hazardních hrách je na celém území statutárního města Ostrava zakázáno.“ (Obecně závazná vyhláška č. 8/2019)

Avšak i přes zákaz provozování technických her, najde v Ostravě několik míst, kde lidé stále mohou hrát výherní automaty, jak se jim zamane.

Město se však snaží i nadále proti tomu bojovat, což dokazují i četné celní zásahy proti provozovatelům těchto podniků. Jen za minulý rok bylo v kraji zabaveno 80 nelegálních herních automatů. Důkazem toho je i nedávný zásah celní služby v centru

Ostravy, při kterém bylo zabaveno 12 ks herních strojů. (Celníci zasahovali v nelegální herně i proti dealerům drog, 2024)

2.5. Hazard u mladistvých a studentů

„Účastníkem loterie nebo jiné podobné hry (dále jen "sázející") může být jen fyzická osoba, která dovršila 18 let věku a která v souladu s herním plánem uhradí vklad (sázku) provozovateli předem, a to v hotovosti nebo bezhotovostně. Osobám mladším 18 let je účast na loteriích a jiných podobných hrách zakázána. Provozovatel loterií a jiných podobných her musí učinit taková opatření, aby se tyto osoby nemohly hry zúčastnit. K tomuto účelu je oprávněn požadovat předložení průkazu totožnosti.“ (§ 1 odst. 8 zákona č. 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách – znění od 01.01.2016)

Účast dětí na hazardních hrách je sice omezena zákonem, avšak s pokročilejšími technologiemi umí teenageři některá omezení obejít. Obsluha barů a hospod v Ostravě se často setkává s falešnými občanskými průkazy v mobilech. (Nezletilý vyfotí svou pravou občanku a ve fotoshopu či jiném grafickém programu na fotografii předělá rok narození. Následně přijde s historkou, že u sebe nemá občanský průkaz fyzicky, ale jen vyfocený...). S tímto trikem se setkává i obsluha kasin, avšak zde to nemá nezletilý tak jednoduché, neboť při vstupu do kasina je třeba se řádně registrovat, přičemž zaměstnanec kasina ověřuje pravost všech informací. (nejmenovaný zdroj pracující v ostravském kasinu a další zdroj pracující v nejmenovaném baru na ulici Stodolní v centru Ostravy)

2.5.1. Rizika

Co se týče mladistvých, tak stejně jako u jiných závislostí i zde je dokázáno, že jsou mladí lidé, a převážně děti, náchylnější k vzniku závislosti (Nešpor, 1994, str. 19). Patologické hráčství může u mladistvých vznikat z různých důvodů, najdeme však časté faktory, které vzniku dopomáhají. Tyto faktory můžeme rozdělit na biologické, psychologické a sociální. Jedná se například o prostředí, ve kterém vyrůstá, sociální skupiny, ke kterým se řadí, či o rodinnou situaci (pokud je dítě zanedbávané, nedostává dostatek péče, lásky a pozornosti, nebo má rodiče, kteří se sami potýkají se

závislostí na hazardu, či alkoholu, je vyšší šance, že dané dítě bude mít také problémy se závislostí). (Nastally a kol., 2010)

2.5.2. Prevence

Jedním z nejzákladnějších preventivních opatření je mít dohled nad svými účty a účty svých dětí. „Na Ostravsku je mezi mládeží převážně rozšířený online hazard. Děti k němu mají větší přístup a mnohdy rodiče nemusí mít ani tušení, že jejich dítě hraje hazardní hry. K těmto hrám se totiž často dostávají za záminku pomoci starší generaci s nastavením moderních technologií či internetových účtů. (pracovnice Renarkonu)

V Ostravě a okolí také existuje několik zařízení poskytující přednášky ve školách ohledně rizikovosti hazardu. Asi jedním z nejznámějších je Renarkon, který se zaměřuje na prevenci a léčbu všech druhů závislostí. Kromě terapeutů, adiktologů a terénních pracovníků, mají také lektory, kteří nabízejí přednášky a besedy ohledně prevence závislosti, avšak podle vedoucí centra prevence v Ostravě, o besedy ohledně hazardních her není valný zájem. Školy si tyto besedy objednávají zpravidla až po vyskytnutí se nějakého problému na škole. (Renarkon o.p.s., 1997)

3. Swot analýza hazardu

Swot analýza je technika sloužící k celkové analýze daného tématu. Tato metoda se zaměřuje především na čtyři aspekty určeného tématu, kterými jsou silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby. První dva aspekty se zaměřují především na vnitřní stránku věci, zatímco druhé dva aspekty zkoumají ty vnější.

„Tato forma analýzy byla popsána a konstruována Albertem Humphreyem v 60. a 70. letech na Stanfordově univerzitě, přičemž od té doby se skutečně stala základním nástrojem každého manažera.“

Obrázek 1: SWOT analýza (SWOT, 2024)

Každá kolonka swot analýzy slouží k něčemu jinému. Většinou se při tvorbě SWOT analýzy daného tématu začíná od vnitřních charakteristik, což jsou silné a slabé stránky.

Silné stránky tvoří kladné vlastnosti daného tématu

Slabé stránky pak naopak tvoří nedokonalosti, negativa a slabá místa tématu

Po vytvoření vnitřních charakteristik se přesouváme na vnější aspekty, které nám pak tvoří praktické využití této analýzy.

Příležitosti nám ukazují jak by se kladné i ty záporné vlastnosti daly využít v prospěch analyzovaného tématu či projektu při příznivých situacích

Na druhou stranu hrozby nám říkají, na co si máme dát pozor a jaký nejhorší scénář by mohl nastat za nepříznivých podmínek, a kdy se i z kladných vlastností můžou stát vlastnosti záporné. (SWOT, 2024)

3.5.3. Silné stránky hazardu

Ačkoliv je hazard vnímán jako čistě negativní věc pro společnost, najdeme u něj věci, které by se daly uvést jako pozitivní ať už pro společnost jako takovou, tak i pro jedince.

Jako jednu z hlavních silných stránek bych uvedla rozhodně zdroj příjmu. Pro stát je hazard velmi lukrativní a ročně mu díky němu přiteče do státní kasy až 16,5 miliard korun, což dopomáhá k hospodářskému růstu státu. (Češi loni rekordně hráli, na dani z hazardu se vybralo 16 miliard. Nejvýdělečnější jsou automaty Zdroj: https://www.lidovky.cz/byznys/hazard-vyber-dane-gambleri-automaty-sazky.A230405_200215_ln_ekonomika_hma, 2023). Kromě toho také napomáhá k snižování nezaměstnanosti a k růstu platů.

Další pozitivní silnou stránkou může být zábava a vzrušení jak pro společnost, tak i pro jedince. Často také může hazard fungovat jako forma odreagování. „Hazardním hraním si sázkař kupuje naději výhry, těm, kteří vyhrají pak také přináší neočekávaný zisk peněz.“ (Fiedor, 2020, str.24)

Technologický pokrok: Online hazardní hry využívají nejnovější technologie, což umožňuje hráčům pohodlný přístup a interakci.

3.5.4. Slabé stránky hazardu

Za největší slabou stránku hazardu a také důvod, proč je často vnímán negativně je považováno velké riziko finanční ztráty a vznik závislosti na hazardních hrách. Riziko finanční ztráty je však neodmyslitelná součást hazardu, avšak při neuváženém jednání může vést k četným finančním problémům jedince, a dokonce i k následnému bankrotu.

Závislost na hazardu je další slabá stránka, která může mít pro jedince i fatální dopady v podobě nejen finančních, ale i zdravotních problémů, které mohou vlivem závislosti vzniknout. Pro společnost pak může závislost jedince znamenat i nárůst kriminality, pokud se jedinec rozhodne řešit problémy nelegální cestou

Pro provozovatele těchto podniků by tak mohla být slabou stránkou jurisdikce a legislativní omezení, včetně zákona o hazardních hrách z roku 2016. Tato omezení se dají lehce proměnit v zákazy, což by mohlo velmi ohrozit provozovatele těchto podniků.

3.5.5. Příležitosti

Společnosti by mohli prospět inovativní stroje, které napomáhají v rozvíjení logického a analytického myšlení hráčů, avšak množství času by na něm bylo regulované, tudíž by se snížilo riziko vzniku závislosti

Další příležitost se skrývá ve zvýšení prevence hazardu. Navýšením počtu přednášek, besed a jiných preventivních programů dojde ke zvýšení povědomí o této problematice a mohlo by to moc snížit riziko vzniku závislosti.

3.5.6. Hrozby

Jednou z největších hrozeb provozovatelů hazardních her je zákonodárství a legislativa zpříšňující regulaci hazardních her. Vláda stále vymýšlí způsoby, jak omezit hazard, což by mohlo znamenat snížení zisků a přinejhorším i definitivní konec pro některé provozovatele či majitele podniků nabízejících hazardní hry.

Další velkou hrozbou je společnost a její vnímání hazardu a hazardních her jako takových. Ačkoliv výzkum tvrdí, že většina obyvatel má negativní postoj k hazardním hrám, tak je stále velká skupina lidí, kteří tvoří tu poptávku po těchto určitých službách. Změna společenského vnímání hazardu by pak mohla znamenat pro provozní viditelný pokles poptávky, celkovou změnu klientely a popřípadě i změnu preferencí samotného hráče.

Poslední hrozbou je stejně jako v jiných odvětvích neustále rostoucí konkurence. Zdravá soutěživost mezi firmami provozujícími hazardní hry by mohla pomoci k růstu těchto firem, avšak přehnaně soutěživá konkurence může způsobit vysoký tlak na snižování cen, což bude mít za následek také snižování zisků pro majitele a provozní těchto podniků.

4. Výzkumné šetření

Stratifikovaný výběr/náhodný výběr

Výzkumného šetření se zúčastnilo 221 studentů a mladistvých z Ostravy a nejbližšího okolí. Věkové rozmezí se pohybovalo od 15 do 21 let a bylo prováděno jak papírovou formou přímo ve školách, tak i online formou prostřednictvím přímých odkazů, nebo prostřednictvím sociálních sítí.

Realizace tohoto výzkumného šetření probíhala v březnu a zapojili se do něj jak žáci základních škol, tak i studenti středních škol, učilišť a vysokých škol. Ve výzkumu se také objevili respondenti, kteří již školu nenavštěvují, nebo už pracují. Všechny odpovědi v dotazníkovém šetření byly zcela anonymní.

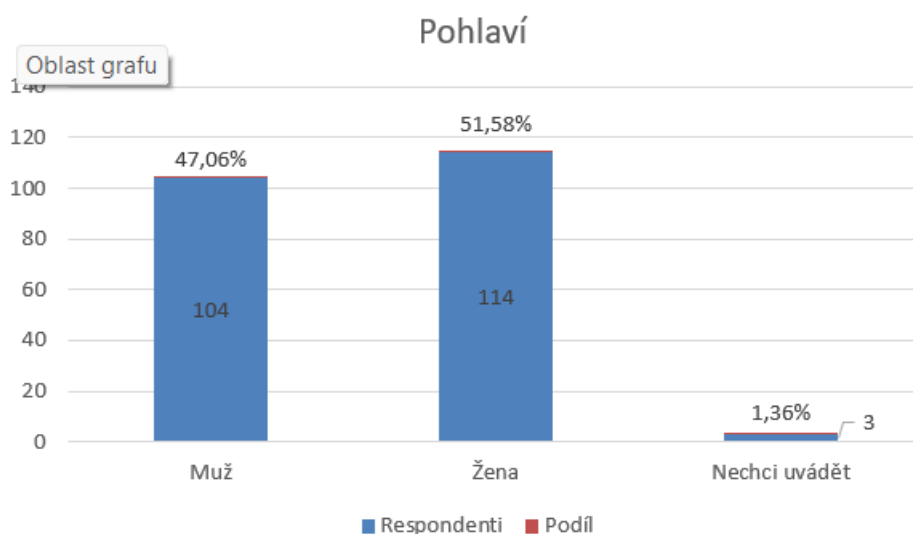
Z rozeslaných 339 dotazníků se vrátilo pouhých 223 z čehož pak následně byly dva dotazníky vyřazeny pro nesmyslnost odpovědí.

4.1. Prezentace výsledků

Tato část práce se věnuje prezentaci jednotlivých odpovědí získaných v tomto výzkumu. K odpovědím jsou následně vytvořeny grafy, či tabulky četností uvádějící počet daných odpovědí, či procentuální zastoupení. Tyto grafy a tabulky jsou doplněny následnými komentáři.

4.1.1. Pohlaví

První otázka se bude věnovat pohlaví respondentů. Níže můžete vidět grafické zpracování odpovědí získaných z dotazníkového šetření.

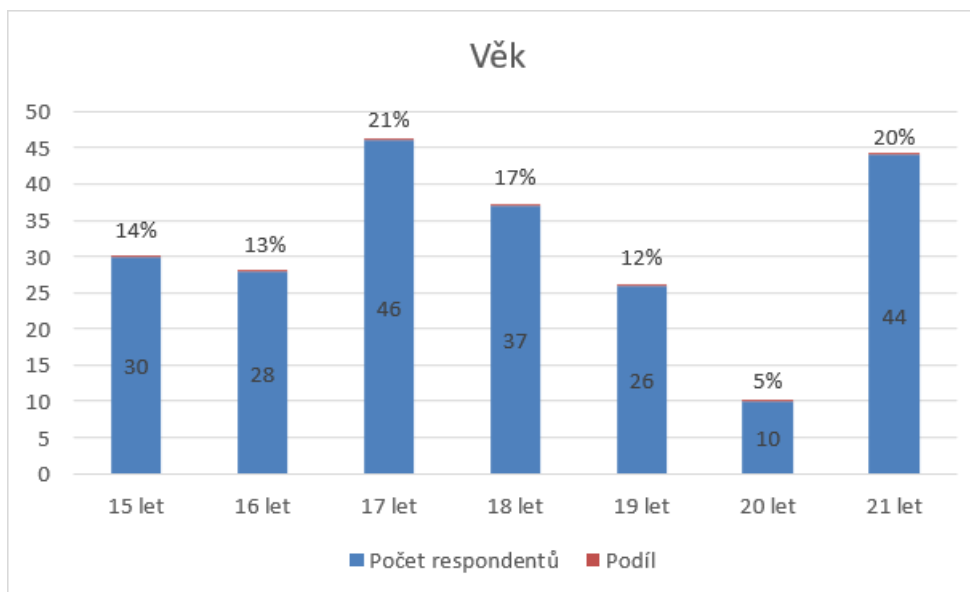

Graf 1 - Pohlaví respondentů

Podle výsledků dotazníkového šetření se výzkumu zúčastnilo 114 žen, 104 mužů a 3 osoby, jež nechtěly uvádět své pohlaví. Tudíž bude výzkumný vzorek tvořit 221 respondentů v zastoupení 52 % žen, 47 % mužů a 1 % respondentů, kteří nechtěli uvádět pohlaví.

4.1.2. Věk

Druhá otázka se také zabývá základními osobními údaji, přesněji řečeno zjišťuje věk respondentů. Pro lepší přehlednost jsou výsledky znázorněny pomocí sloupcového grafu.

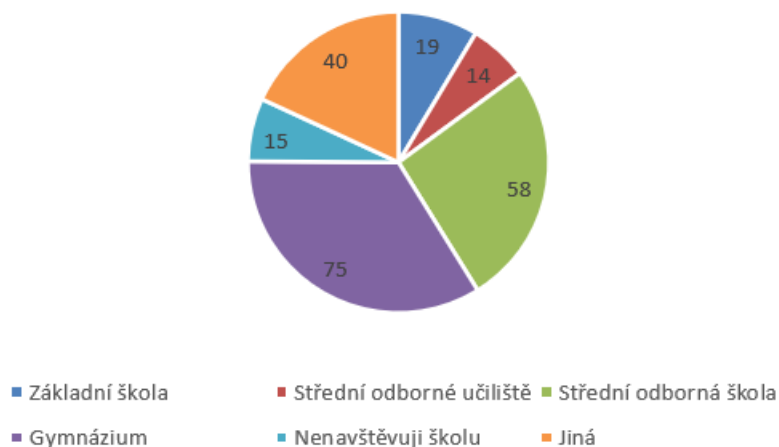
Graf 2: Věk respondentů

Nejpočetnější zastoupení bylo sedmnáctiletých respondentů, kteří tvořili 21 % z celkového počtu 221 respondentů. Druhou nejzastoupenější skupinou pak byli 21 letí, kteří tvoří jen o procento menší podíl jak 17 letí. Na druhou stranu, nejmenší počet respondentů uvedl jako svůj věk 20 let. Zbytek respondentů je rovnoměrně rozložen mezi ostatní věkové kategorie.

4.1.3. Jakou školu navštěvujete?

Další základní otázka se zabývala typem školy, který daní respondenti navštěvují. Odpovědi šetření byly zpracovány do podoby koláčového grafu, který vidíte níže.

Jakou školu navštěvujete?

Graf 3: Typ školy

Největší zastoupení zde měla gymnázia, která navštěvovalo 34 % respondentů. Dále pak 26 % jedinců navštěvovalo střední odbornou školu a 18 % všech respondentů zvolili možnost „jiná“, přičemž se nejčastěji jednalo o studenty vysokých škol.

Nejmenší zastoupení tu pak mají žáci středních odborných učilišť, kteří tvoří pouze 6 % z celkového vzorku.

4.1.4. Jak moc souhlasíte s následujícími tvrzeními?

Tato série otázek se zabývala názory a postoji respondentů k hazardním hrám. K získání těchto informací bylo využito osm postojových otázek, jejíž procentuální výsledek je pak pro větší orientaci znázorněn pomocí tabulky níže.

	rozhodně souhlasím	souhlasím	těžko rozhodnout	nesouhlasím	rozhodně nesouhlasím
Lidé by měli mít právo účastnit se hazardu kdykoliv chtějí	12%	22%	28%	31%	7%
V současné době existuje příliš mnoho příležitostí účastnit se hazardu	31%	45%	12%	10%	3%
Lidé by měli být od hazardu odrazováni	28%	41%	19%	9%	4%
Většina lidí, kteří se účastní hazardu, tak dělá s rozumem	4%	7%	21%	49%	19%
Hazard je nebezpečný pro rodinný život	45%	42%	8%	2%	3%
Obecně vzato, hazard je pro společnost dobrý	3%	8%	24%	44%	20%
Hazard dělá život zajímavější a více vzrušující	11%	39%	23%	19%	9%
Bylo by lepší, pokud by byl hazard úplně zakázán	11%	17%	28%	29%	15%

Tabulka 1: Postoje respondentů vůči hazardu

Nejjednoznačnější odpovědi jsme zaznamenali u čtveřice otázek. Respondenti se ve více jak 87 % shodují, že hazard je nebezpečný pro rodinný život. Také zhruba 76 % souhlasí, že dnes existuje příliš mnoho příležitostí účastnit se hazardních her, ale naopak jen 28 % respondentů má za to, že by bylo lepší hazard úplně zakázat.

Otázka č. 4 „Většina lidí, kteří se účastní hazardu, tak dělá s rozumem“ má nejvyšší počet respondentů, kteří nesouhlasí s tímto tvrzením (109), což naznačuje, že větší část respondentů nesdílí názor, že většina hazardních hráčů jedná s rozumem.

Nejrozporuplnější se pak stala otázka na zákaz hazardních her, ve které by 63 respondentů souhlasilo se zákazem hazardu, dalších 62 se vyjádřilo neutrálně a 96 by bylo nesouhlasilo s tím, že by bylo lepší hazard zakázat.

Obecně však po vyhodnocení celé této tabulky je vidět, že většina respondentů má spíše zápornější postoj k hazardu a vnímá ho jako rizikovou aktivitu s negativními důsledky pro společnost a rodinný život.

4.1.5. S jakými hazardními hrami máte zkušenost

Tato otázka se zabývala zkušeností respondentů s hazardními hrami. Otázka byla položena již po selektivním výběru a zodpovídali ji pouze ti respondenti, kteří uvedli, že již mají zkušenosti s hraním hazardních her.

Odpověď	Respondenti	Podíl
Hrací automaty	22	18,80%
Živé hry v kasinu (kostky, ruleta...)	16	13,70%
Online kasino hry (např. online poker)	46	39,30%
Online hrací automaty	34	29,10%
Online kurzovní sázení (např. sázení na sportovní utkání)	48	41,00%
Kurzovní sázení na pobočkách	9	7,70%
Loterie, losy	78	66,70%
karetní hry	64	54,70%
Jiné	9	7,70%

Tabulka 2: Zkušenost respondentů s hazardními hrami

Graf 4: zkušenost s hazardními hrami

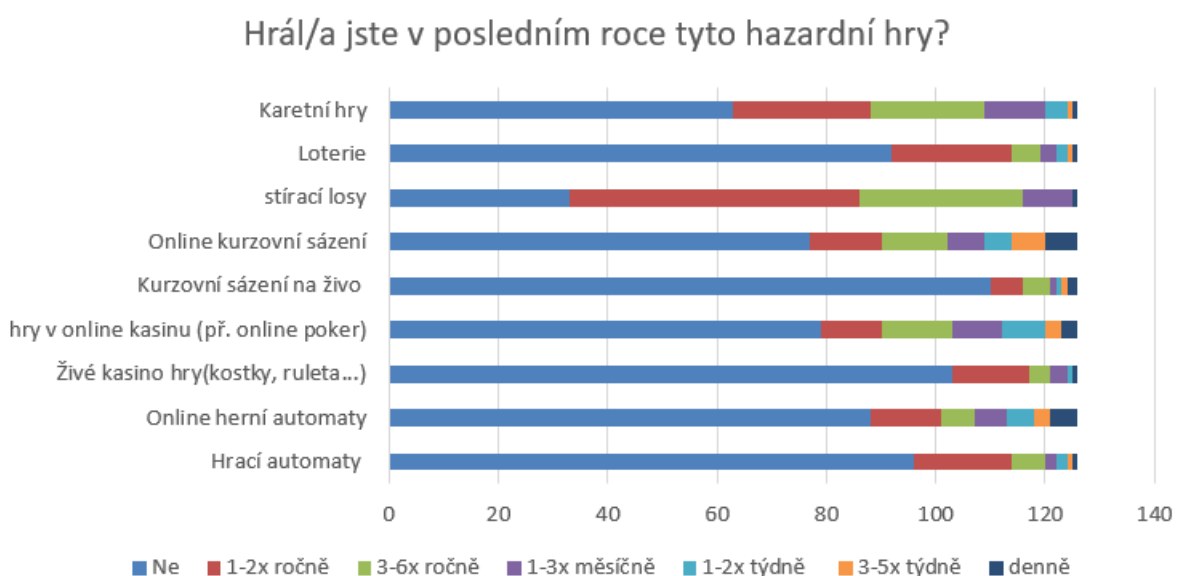
126 respondentů uvedlo, že mají zkušenost s hazardními hrami, přitom 78 respondentů napsalo i věk, ve kterém měli první zkušenost s hazardními hrami.

Průměrný věk respondentů, kteří ho uvedli v otázce na první zkušenost s hazardními hrami, byl cca 13 let.

Největší počet respondentů má zkušenost s loterií a stíracími losy a pak dále s karetními hrami. Naopak nejméně lidí má zkušenost s kurzovním sázením na pobočkách.

4.1.6. Hrál/a jste v posledním roce tyto hazardní hry?

Další otázka se zabývala frekvencí hraní jednotlivých druhů hazardních her. Tato otázka byla také již po selektivním výběru a zodpovídali ji pouze respondenti, kteří mají zkušenosti s hraním hazardních her.

Graf 5: Frekvence hraní jednotlivých hazardních her v posledním roce.

Z výsledků šetření vyplývá, že nejoblíbenější jsou stírací losy, které hrálo až 74 % respondentů za poslední rok. Druhé místo v obsazenosti vyhrály karetní hry, kde přesně 50 % respondentů uvedlo, že se této hazardní hry účastnily s různým časovým odstupem. Naopak nejméně respondentů uvedlo, že se za poslední rok věnovali kurzovním sázkám na živo a hrám v živém kasinu. Pouze 13 % respondentů z celkového počtu uvedlo, že se za poslední rok věnovali kurzovním sázkám na živo a 18 % respondentů se účastnili her v živém kasinu.

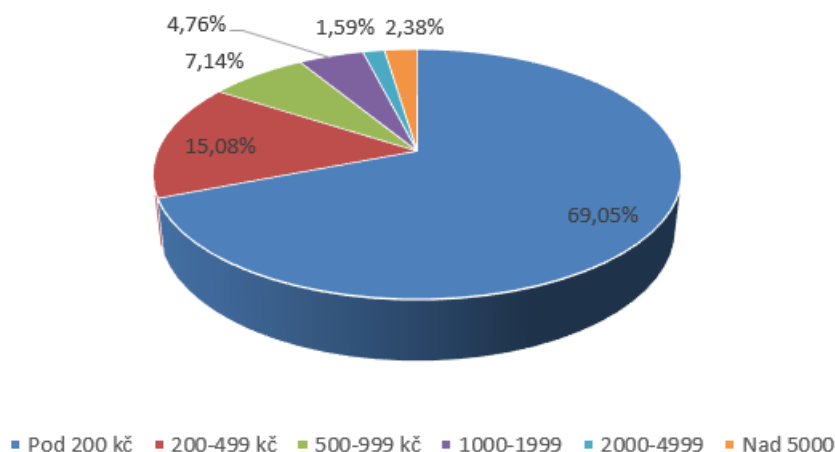
U ostatních odpovědí převažují spíše negativní odpovědi na otázku, zda tuto hazardní hru hráli v posledním roce a pouze 27-39 % označilo, že se daným hrám za poslední rok věnovali. Vyskytují se však mezi nimi i hry, u kterých můžeme najít zvýšenou intenzitu hraní.

U online her vidíme velké zastoupení, oproti jiným hrám, u odpovědi, že hráči tuto hru hrají denně. Největší počet hráčů najdeme u respondentů věnujících se kurzovnímu sázení, kdy až 12 % z respondentů, kteří tuto hru hráli za poslední rok, uvedlo, že se věnují online kurzovnímu sázení denně. Ten samý případ můžeme vidět i u online herních automatů, kde však tento podíl hráčů věnujících se hraní denně činí něco málo přes 13 % z respondentů, kteří tuto hru hráli aspoň jednou za poslední rok.

4.1.7. Jakou částku přibližně měsíčně utratíte za hazardní hry?

Další otázka byla směřována na hráče a jejich měsíční výdaje za hazardní hry. Přesněji řečeno, v jakém finančním rozmezí se pohybuje jejich částka vložena do hazardních her.

Měsíční částka vložena do hazardních her

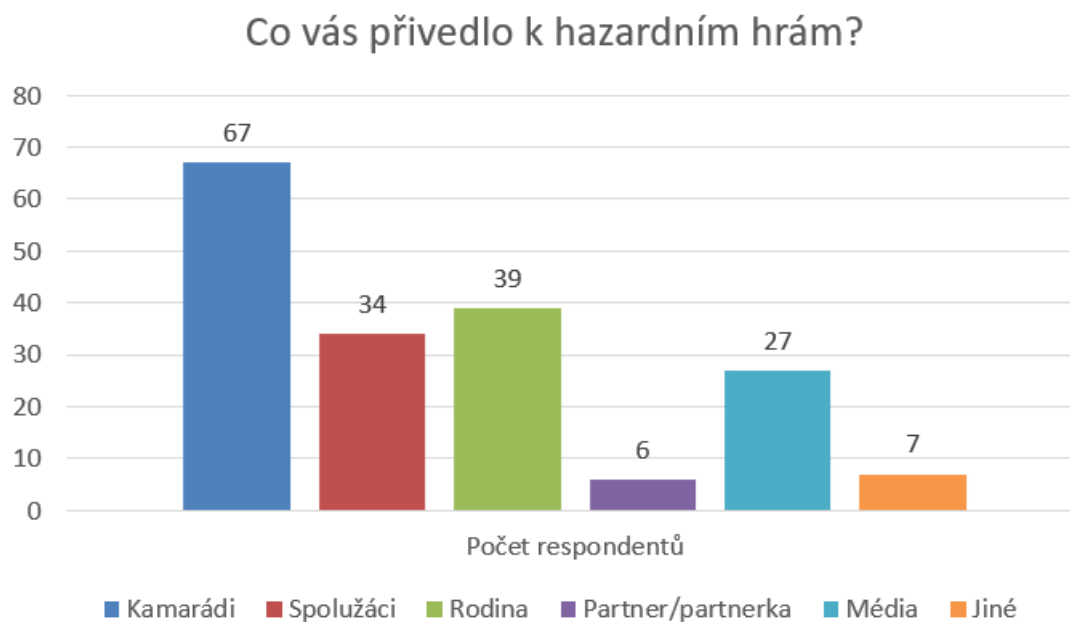
Graf 6: Měsíční vklad do hazardních her

Největší počet hráčů (87) uvedlo, že měsíčně utratí pouze pod 200 korun za hazardní hry. Do pět seti korun pak utratili 19 hráčů a dále platí, že se vzrůstající částkou, klesá počet hráčů ochotných tuto částku investovat do hazardních her. Jedinou výjimkou je

částka nad 5000 korun, kdy opět lehce vzrostl počet hráčů na 3 z předchozích 2 u částky pod 5000 korun.

4.1.8. Kdo, nebo co vás přivedlo k hazardním hrám?

Tento výzkum se také mimo jiné zabýval okolnostmi, faktory, které ovlivnili hazardního hráče. Jedním z těchto faktorů bylo i okolí, které uvedlo respondenta do hazardního světa. Tímto se také zabývala tato otázka, která se respondentů ptala, co je přivedlo k hraní hazardních her.

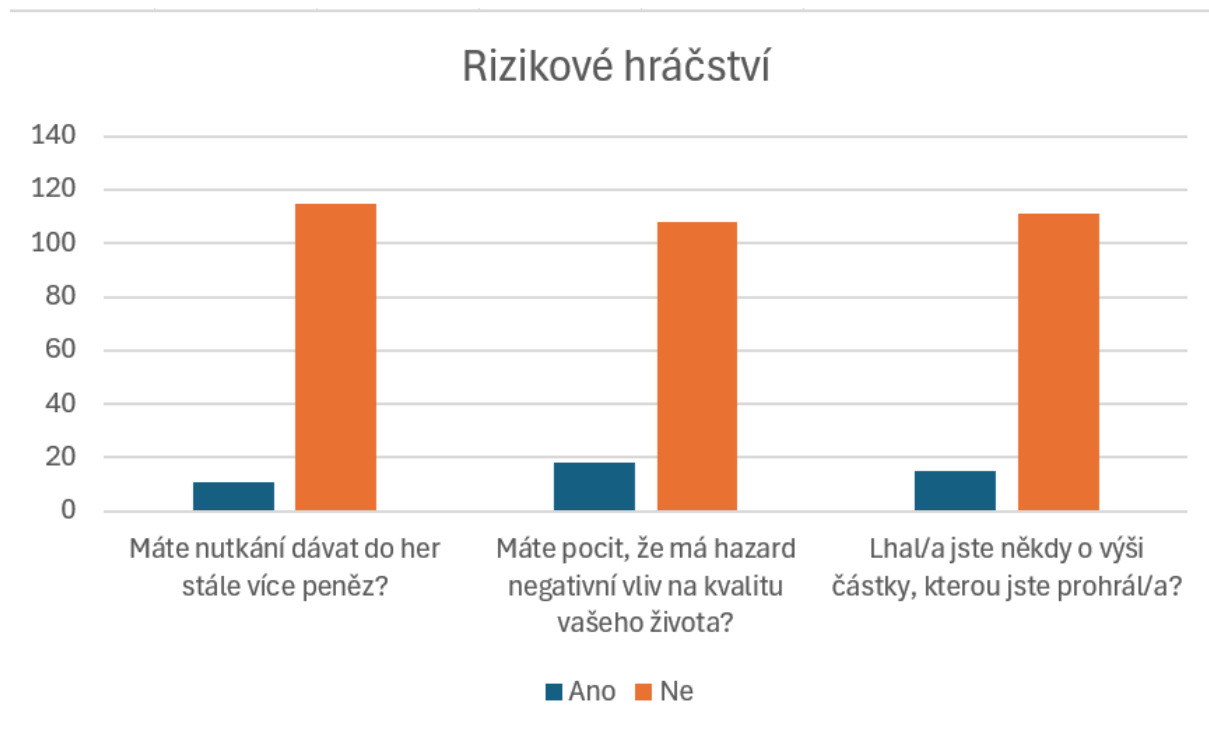
Graf 7: Kdo vás přivedl k hazardu?

Z výsledků šetření vyplývá, že nejčastěji přivedli respondenty k hazardním hrám právě jeho kamarádi. To dokazuje, že sociální skupina, kterou si vybíráme má na nás asi největší vliv. Dalšími častými osobnostmi, které hráče dovedli k hazardním hrám je označována rodina a spolužáci. Naopak nejmenší zastoupení v této otázce má partner/ka.

4.1.9. Lie/bet škála a osobní sebehodnocení respondenta

Další graf je kombinací tří otázek, které zjišťovaly, zda má hráč sklony k patologickému nebo problémovému hráčství. První a třetí otázkou, jsou otázky používané v lie/bet škále, které zkoumají, zda se hráč nachází v rizikovém hráčství.

Třetí přidanou otázkou je dotaz, zda si myslí, že hazard negativně ovlivňuje kvalitu jejich života.

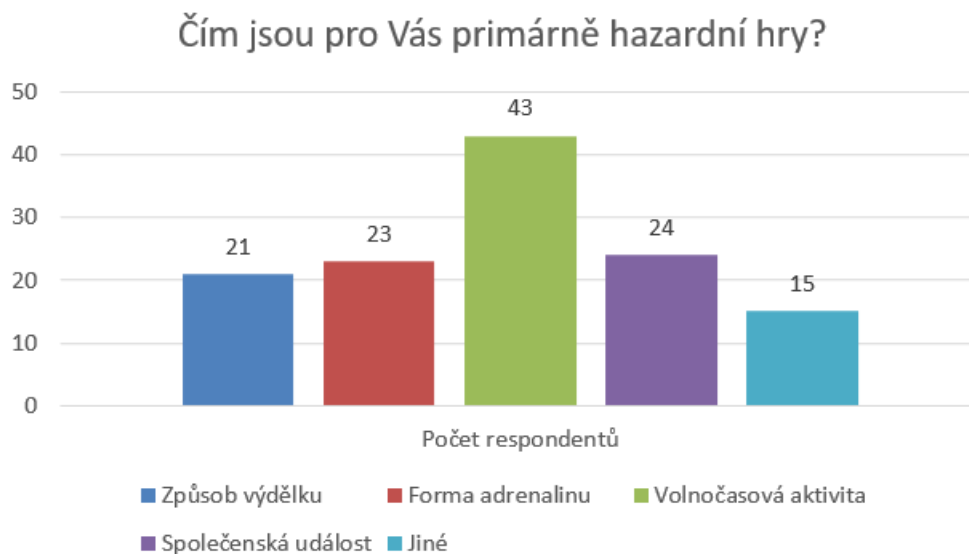
Graf 8: Rizikové hráčství

Výsledky šetření ukázaly, že 5 respondentů zodpovědělo kladně obě otázky z lie/bet škály. Na otázku, zda mají pocit, že hazard má negativní vliv na jejich život, odpovědělo 14 % respondentů kladně, avšak jen 8 z nich uvedlo i jak si myslí, že jim to ovlivnilo život. Nejčastěji se zde objevují odpovědi jako „pocit vinny“, „stres“, „strach z neúspěchu“, ale také někteří uvádějí, že si uvědomují, že jsou na hazardních hrách závislí.

4.1.10. Čím jsou pro vás primárně hazardní hry?

Další zajímavou otázkou výzkumu byla otázka týkající se osobního vztahu respondenta k hazardním hrám. Tuto otázku zodpovídali pouze ti jedinci, kteří dříve uvedli, že mají zkušenost s hazardními hrami.

Respondenti byli tázáni, čím je pro ně primárně hraní hazardních her, přičemž mohli zvolit pouze jednu z nabízených možností.

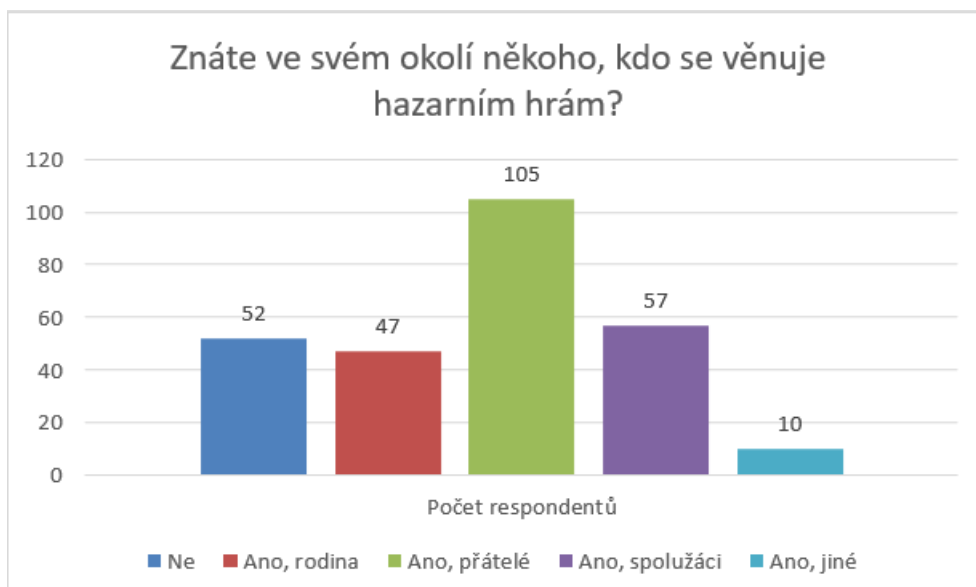
Graf 9: Čím jsou pro vás primárně hazardní hry

Z výsledků šetření vyplývá, že nejvíce respondentů uvedlo, že hazardní hra je pro ně jen volnočasovou aktivitou (34 %), což dává prostor pro zamyšlení se, zda se mladiství pouze nudí, a tak hrají hazardní hry, nebo se za tím ukrývá něco víc.

Dále pak hazard berou často jako společenskou událost (19 %), způsob příjmu (17 %), či formu adrenalinu (18 %). Nejméně zastoupenou odpovědí byla možnost „jiné“, která i tak však utvořila 12 % odpovědí a respondenti v ní často uváděli, že i když hrají občas hazardní hry, tak to považují spíše za zbytečnou věc a ztrátu času, než aby jim to něco přinášelo.

4.1.11. Znáte někoho, kdo se věnuje hazardním hrám?

Následující otázka také zkoumá sociální prostředí respondenta stejně jako otázka na to, kdo přivedl respondenta k hazardním hrám. V této otázce byl jedinec tázán, jestli zná ve svém okolí někoho o kom ví, že hraje hazardní hry.

Graf 10: Zkušenost lidí v blízkém okolí respondenta s hraním hazardních her

Výzkum ukázal, že nejčastěji uváděnou odpovědí bylo, že ví, že jejich přátelé hrají hazardní hry. Dále pak výzkum prokázal, že druhou nejzastoupenější skupinou byli spolužáci, což však může být způsobeno i tím, že se tyto dvě kategorie, místy velmi překrývají. Problémem této otázky však zůstává vnímavost respondenta, protože je velká pravděpodobnost, že více lidí v respondentově okolí hraje nějaký typ hazardních her, avšak daný respondent o tom nemusí mít ani zdání. Většina patologických a problémových hráčů se to totiž v pozdějších stádiích snaží pečlivě skrývat.

4.1.12. Zúčastnil/a jste se nějakého preventivního programu, který se zabýval hazardními hrami?

V této otázce se šetření zaměřovalo na prevenci respondentů v oblasti hazardního hraní. Přesněji, jestli se respondenti zúčastnili nějaké přednášky, či besedy týkající se hazardních her.

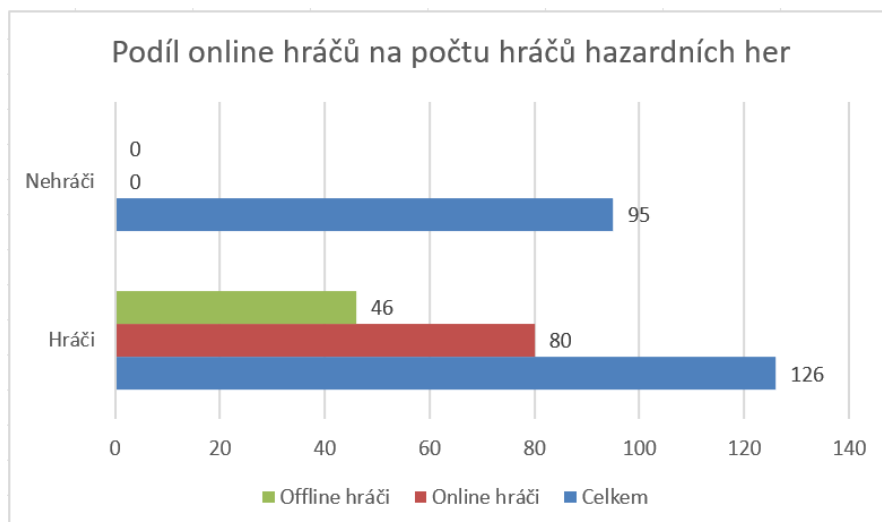
Graf 11: Zkušenost respondentů s preventivními programy související s hazardem

Až 83 % respondentů ze všech dotázaných se nikdy nezúčastnili žádného preventivního programu. Pouze 17 % respondentů má nějakou zkušenost, nebo se zúčastnilo preventivního programu ohledně hazardu.

Zkušenost s preventivním programem není nijak výrazně ovlivněna typem školy, na které respondent studuje. Mnozí respondenti se pak v závěru dotazníku zmínili, že by uvítali besedy, přednášky, či jiný druh preventivního programu na školách.

4.2. Verifikace hypotéz

H1: Více než 30 % studentů a mladistvých hrajících hazardní hry se věnuje převážně online hazardním hrám (online sázky, loterie, online poker...).

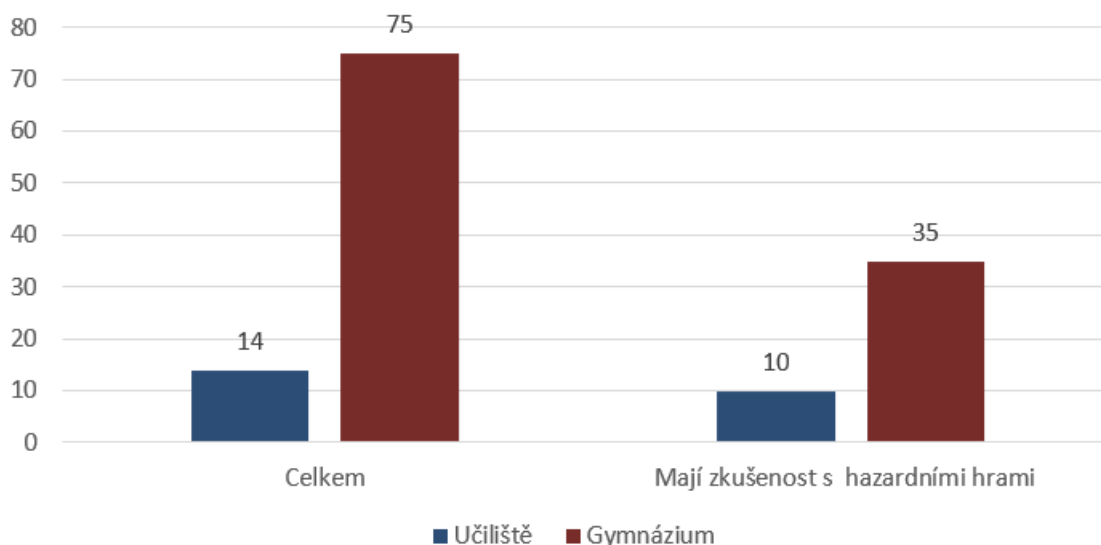

Graf 12: Podíl online hazardních hráčů vůči celkovému počtu hazardních hráčů

Výsledky výzkumného šetření ukázaly, že až 63 % respondentů, z celkového počtu hráčů hazardních her, se věnuje online hazardním hrám a jen zbylých 37 % hráčů zůstává v offline herním prostředí. Tímto také výzkum potvrdil druhou hypotézu, že více než 30 % studentů a mladistvých hrajících hazardní hry se věnuje převážně online hazardním hrám.

H2: Větší zkušenosti s hraním hazardních her mají studenti učilišť než studenti gymnázií.

Zkušenost studentů učilišť a gymnázií s hazardními hrami

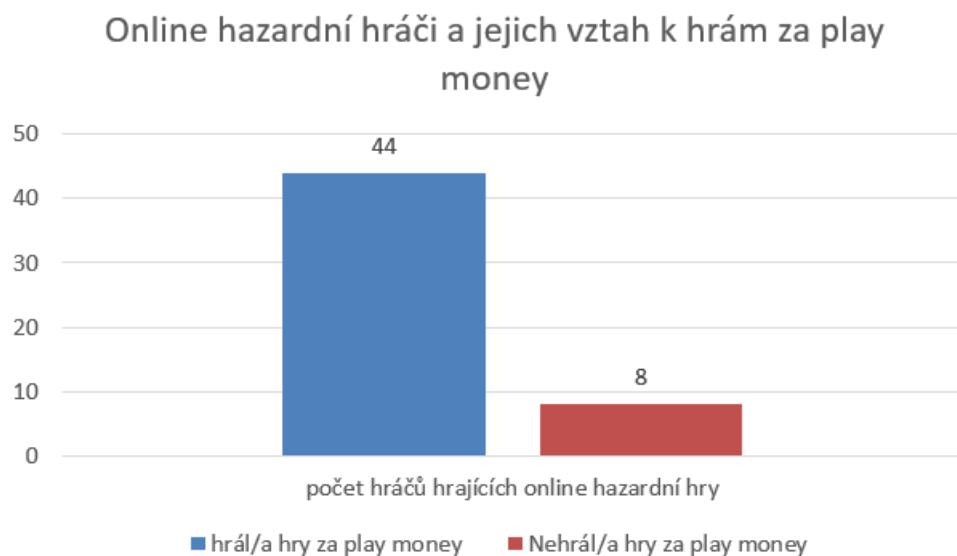

Graf 13: Zkušenost studentů učilišť a gymnázií s hazardními hrami

Podle grafu výsledků dotazníkového šetření zkoumajícího vliv typu školy na míru zkušeností studentů s hazardními hrami vyplývá, že 35 studentů gymnázia a jen 10 studentů středních odborných učilišť má zkušenost s hraním hazardních her. Avšak podíl žáků, kteří mají zkušenost s jakoukoliv formou hazardu na středním odborném učilišti tvoří 71 %, mezitím co na gymnáziu tento podíl činí 47 %.

Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že větší podíl studentů hrajících hazardní hry je na středním odborném učilišti. Toto šetření tak potvrdilo třetí hypotézu, která tvrdí, že větší zkušenost s hazardními hrami mají studenti středních odborných učilišť než studenti gymnázií.

H3: Většina studentů a mladistvých, kteří hrají internetové hazardní hry, se dříve věnovala hazardním hrám za herní peníze.

Graf 14: Vztah hráčů online hazardních her k hrám za play money

V grafu, který vychází z analýzy výsledků dotazníkového šetření, je znázorněn počet respondentů, kteří se zabývají online hazardními hrami, a jejich předchozí zkušenosti s tzv. hrami za virtuální peníze (play money). Z výsledků výzkumu vyplývá, že až 85 % online hazardních hráčů mělo předchozí zkušenost s hraním her za play money. Tento fakt potvrzuje čtvrtou hypotézu stanovenou v rámci dotazníkového šetření. Tímto zjištěním je demonstrována předchozí zkušenost respondentů s online hazardními hrami a vazba, kterou mají tyto hry na formu hraní, která může mít vliv na jejich pozdější chování v oblasti hazardního hráčství.

4.3. Diskuse

V rámci této kvantitativní studie byly analyzovány odpovědi 221 respondentů na dotazník ohledně jejich zkušeností, postojů a chování v oblasti hazardních her. První část diskuse se soustředí na obecné charakteristiky respondentů, které poskytují kontext pro interpretaci výsledků.

Z výsledků vyplývá, že ve vzorku byla zastoupena téměř stejná míra mužů a žen, s minimálním zastoupením respondentů, kteří nechtěli uvést své pohlaví. Co se týče

věkové struktury, nejčetnější skupinou respondentů byli sedmnáctiletí, což může reflektovat rostoucí zájem o hazardní hry v mladším věku. Většina respondentů navštěvovala gymnázia, což může indikovat vyšší úroveň vzdělání jako faktor spojený s účastí na hazardních hrách.

V rámci anonymního výzkumného dotazníkového šetření, které zjišťovalo osobní zkušenosti studentů a mladistvých ve věku 15-21 let, bylo analyzováno 221 respondentů, z nichž 51 % byly dívky, 47 % chlapci a 2 % respondenti, kteří nechtěli uvést pohlaví.

Cílem tohoto kvantitativního výzkumu bylo zjistit konkrétní zkušenosti studentů a mladistvých pocházejících z Ostravy a jejího nejbližšího okolí s hazardními hrami a analyzovat jejich postoje, motivy a zkušenosti s hazardními hrami. Šetření probíhalo mezi věkovou skupinou 15-21 let, přičemž nejzastoupenější byla kategorie 17 let, která tvořila 21 % z celého výzkumného celku.

Více než 57 % respondentů v tomto šetření uvedlo, že má osobní zkušenosti s hraním hazardních her a zhruba 48 % z celkového počtu odpovídajících studentů a mladistvých se účastnilo jakékoliv hazardní hry za poslední rok. Průměrný věk první zkušenosti respondenta s jakoukoliv hazardní hrou byl 13 let.

Analyzované postojové otázky odhalily, že většina respondentů vnímá hazardní hry jako nebezpečné pro rodinný život a považuje současnou nabídku hazardních her za nadměrnou. Tato zjištění naznačují, že existuje značná averze vůči hazardu a obava z jeho negativních dopadů na společnost. Avšak z výzkumu také vyplývá, že největší rozpory vyvolala otázka týkající se úplného zákazu hazardních her, kdy se respondenti rozdělili na zhruba 28 % souhlasících se zákazem hazardu, 28 % neutrálních a 44 % nesouhlasících se zákazem hazardu. Zajímavé je, že 76 % respondentů, kteří jsou proti úplnému zákazem hazardu, jsou mladiství pod 18 let.

Pokud jde o zkušenosti s hazardními hrami, výzkum odhalil, že většina respondentů měla zkušenost s loterií a stíracími losy, zatímco kurzovní sázení na pobočkách bylo

méně populární. Zároveň se ukázalo, že online hazardní hry získávají na popularitě, přičemž významná část respondentů se jimi zabývá pravidelně.

Kvantitativní analýza také poskytla podporu pro formulované hypotézy. Zjistilo se, že respondenti, kteří mají v okolí někoho, kdo hraje hazardní hry, si více uvědomují rizika spojená s hraním. Dále se potvrdilo, že více než 30 % studentů a mladistvých se věnuje převážně online hazardním hrám, což naznačuje trend směrem k digitálním formám hazardu. Také se prokázalo, že studenti středních odborných učilišť mají větší zkušenosti s hazardními hrami než studenti gymnázií. A konečně, většina mladých hráčů online hazardních her se dříve věnovala hrám za virtuální peníze, což naznačuje, že tato forma hraní může sloužit jako brána k pozdější účasti na hazardních hrách za reálné peníze.

Celkově lze tedy konstatovat, že výsledky této kvantitativní studie poskytují ucelený pohled na problematiku hazardních her mezi mladými lidmi. Tyto poznatky mohou být důležité pro formulaci preventivních opatření a intervencí zaměřených na snižování rizika spojeného s hazardním hráčstvím v této populaci.

V konečné části dotazníku někteří respondenti vyjádřili svůj značný nesouhlas s nízkým počtem preventivních programů týkajících se této problematiky. Stejně tak se k tomu vyjádřila vedoucí preventivního oddělení společnosti Renarkon s. r. o, která uvedla, že školy se o preventivní programy týkající se hazardních her zajímají až v momentě, kdy už reálně nějaký problém související s hazardními hrami na škole vznikl.

Doporučením pro budoucnost vyplývajícím z tohoto výzkumu je pak zvýšit povědomí o problematice hraní hazardních her a informovat mladistvé o rizicích hraní těchto her.

Závěr

Hazardní hry provází lidskou společnost již po staletí. S rozvojem moderní technologie a globalizací se tento fenomén rozšířil do mnoha forem a prostředí, včetně online prostředí, což otevřelo nové možnosti i rizika, zejména pro mladou generaci mladistvých a studentů. Tato bakalářská práce se zaměřovala na analýzu postojů mladistvých a studentů na Ostravsku vůči hazardu. Dále se zabývala hodnocením míry zkušeností s hazardními hrami a jejich motivací pro hraní hazardních her.

V dnešní době je důležité pochopit komplexní povahu hazardních her a jejich dopady na mladistvé a studenty. Tato práce má za cíl poskytnout ucelený pohled na tuto problematiku z teoretického i praktického hlediska. V první části se podrobněji zabývá teoretickým základem problematiky hazardních her, která zahrnuje definice vymezených pojmů, historický kontext a současné trendy v oblasti hazardních her

Druhá část práce analyzuje hazard pomocí swot analýzy, která nám pomůže získat ucelený dojem a pohlédnout na tuto problematiku z více uhlů.

V neposlední řadě se práce věnuje praktickému kvantitativnímu výzkumu, jehož cílem je prostřednictvím anonymního dotazníkového šetření získat potřebná data od mladistvých a studentů v Ostravě a nejbližším okolí. Tento výzkum byl prováděn kvantitativními metodami v průběhu března 2024 a zaměřoval se na zjištění vztahu mezi zkušenostmi mladých lidí s hazardními hrami a jejich sociodemografickými charakteristikami. Před začátkem výzkumu pak byly definovány tři hypotézy.

První zjišťovala podíl online a offline hráčů, přičemž tvrdila, že více než 30 % hazardních hráčů se věnuje online hazardu. Po analýze výsledků výzkumného šetření bylo dokázáno, že podíl hráčů věnující se online hazardním hrám je 63 % z celkového počtu respondentů hrajících hazardní hry. Tímto byla první hypotéza potvrzena.

Druhá hypotéza zkoumala, zda má typ školy, kterou respondent navštěvuje vliv na hraní hazardních her. Přesné znění hypotézy bylo: Větší zkušenosti s hraním

hazardních her mají studenti učilišť než studenti gymnázií. Po prozkoumání výsledků se ukázalo, že 71 % dotázaných studentů středních odborných učilišť má zkušenost s hazardními hrami, mezitím co u gymnázia má zkušenost s hazardními hrami pouze 47 %. Výsledek výzkumného šetření potvrdil i druhou hypotézu.

Poslední formulovaná hypotéza zkoumala, zda hry, do kterých hráč nemusí vložit peníze a hraje tyto hry za tzv. play money, mají vliv na hraní online hazardních her za reálné peníze. Předdefinovaná hypotéza tvrdí, že většina studentů a mladistvých, kteří hrají internetové hazardní hry, se dříve věnovala hazardním hrám za herní peníze. Analýza výzkumného šetření ukázala závislost mezi těmito dvěma proměnnými. Až 85 % hráčů, kteří se věnují hraní online hazardních her se v minulosti věnovala hrám za herní peníze, což potvrdilo i poslední definovanou hypotézu.

Na základě výsledků výzkumu budou formulovány doporučení pro prevenci a intervenci v oblasti hazardního hráčství mezi mladistvými a studenty v dané lokalitě.

Na konci dotazníku užívaného k výzkumnému šetření se nacházel i prostor pro volné vyjádření, kde si lidé stěžovali na tabuizaci tohoto tématu a nedostatek upozornění a informací o rizicích, která mohou hazardní hry způsobit.

Zdroje

Při vypracování této práce bylo čerpáno z odborné literatury a jiných zdrojů, ale vycházelo se také z všeobecných znalostí a zkušeností autorky. V této práci byl použit chatGPT k formulaci některých částí textu.

Literatura a zdroje

Celníci zasahovali v nelegální herně i proti dealerům drog. (2024). Celní správa České republiky. Retrieved March 26, 2024, from <https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-moravskoslezsky-kraj/tiskove-zpravy/2024/Stranky/Celn%C3%ADci-zasahovali-v-neleg%C3%A1ln%C3%ADhern%C4%9B-i-proti-dealer%C5%AFm-drog.aspx>

ČESKO. § 1 odst. 8 zákona č. 202/1990 Sb., České národní rady o loteriích a jiných podobných hrách – znění od 1. 1. 2016. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 25. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-202#p1-8> (§ 1 odst. 8 zákona č. 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách – znění od 01.01.2016)

Češi loni rekordně hráli, na dani z hazardu se vybralo 16 miliard. Nejvýdělečnější jsou automaty Zdroj: https://www.lidovky.cz/byznys/hazard-vyber-dane-gambleri-automaty-sazky.A230405_200215_ln_ekonomika_hma. (2023). (M. Petr), Www.lidovky.cz. Retrieved March 30, 2024, from https://www.lidovky.cz/byznys/hazard-vyber-dane-gambleri-automaty-sazky.A230405_200215_ln_ekonomika_hma

Fiedor, D. (2020). *Hazard v České republice*. Sociologické nakladatelství (SLON).

GAINSBURY, Sally, RUSSELL, Alex a HING, Nerilee. An Investigation of Social Casino Gaming among Land-Based and Internet Gamblers: A Comparison of Socio-Demographic Characteristics, Gambling and Co-Morbidities. *Computers in Human Behavior* [online]. 2014, 33: s. 126-135. DOI: 10.1016/j.chb.2014.01.031.

González-Cabrera J, Machimbarrena JM, Beranuy M, Pérez-Rodríguez P, Fernández-González L, Calvete E. Design and Measurement Properties of the Online Gambling Disorder Questionnaire (OGD-Q) in Spanish Adolescents. *Journal of Clinical Medicine*. 2020; 9(1):120. <https://doi.org/10.3390/jcm9010120>

Griffiths, M., Barnes, A. Internetové hazardní hry: Online empirická studie mezi studentskými hazardními hráči. *Int J Závislost na duševním zdraví* 6, 194–204 (2008). <https://doi.org/10.1007/s11469-007-9083-7>

CHOMYNOVÁ, P., DVOŘÁKOVÁ, Z., GROHMANNOVÁ, K., ORLÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., FRANKOVÁ, E., PETROŠ, O. 2023. Zpráva o hazardním hraní v České republice 2023. [Report on Gambling in the Czech Republic 2023.] CHOMYNOVÁ, P. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky.

Chráska, M. (2016). *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu* (2., aktualizované vydání). Grada.

MALEŇÁK, Marek. Hazardní hraní mezi středoškolskými studenty: případová studie okresu Vsetín. Olomouc, 2019. bakalářská práce (Bc.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Přírodovědecká fakulta

Ministerstvo financí. (2016). *Technická hra*. Retrieved March 27, 2024, from https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Prezentace_2016-08-08_04-Technicka-hra_v02.pdf

Montiel, I., Ortega-Barón, J., Basterra-González, A., González-Cabrera, J., & Machimbarrena, JM (2021). Problematické online hazardní hry mezi dospívajícími: Systematický přehled o prevalenci a souvisejících problémech měření. *Journal of Behavioral Addictions*, 10 (3), 566-586. <https://doi.org/10.1556/2006.2021.00055>

Nastally, BL, Dixon, MR a Jackson, JW (2010), MANIPULACE PREFERENCÍ AUTOMATŮ U PROBLÉMOVÝCH HAZARDŮ PROSTŘEDNICTVÍM KONTEXTOVÉ KONTROLY. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 43: 125-129. <https://doi.org/10.1901/jaba.2010.43-125>

Nešpor, K. (1994). *Hazardní hra jako nemoc: jak problémy rozpoznávat, jak je zvládat, jak jim předcházet* (1994 ed.). A. Krtilová.

Nešpor, K. (1999). *Jak poznat a překonat problém s hazardní hrou* (1999 ed.). Sportpropag.a.s.

Nešpor, K. (2011). *Jak překonat hazard: prevence, krátká intervence a léčba*. Portál.

Osmančík, O., Scheinost, M., Trávníčková, I., Rozum, J., & Smetanová, J. (1996). *Hazardní hry a drogy jako potenciální zdroj organizovaného zločinu*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Prunner, P. (2008). *Psychologie gamblersství, aneb, Sázka na štěstí* (2008 ed.). Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

Rejman, L. (1971). *Slovník cizích slov* (3.rd ed.). SPN – státní pedagogické nakladatelství.

Renarkon o.p.s. (1997). Retrieved March 26, 2024, from <https://renarkon.cz/>

Seznam českých legálních online sázkových kanceláří. (2024). <https://www.encyklopediehazardu.cz>. Retrieved March 27, 2024, from https://www.encyklopediehazardu.cz/rubriky/kurzove-sazeni/seznam-ceskych-legalnich-online-sazkovych-kancelari_344.html

Slezák, Miroslav. *Hazardní hry a patologické hráčství pohledem studentů středních škol*. Pardubice, 2023. diplomová práce (Mgr.). Univerzita Pardubice. Fakulta filozofická.

Spanier, D. (1991). *Hazardní hry: kapesní průvodce* (1991st ed., přeložil Petr VALOŠEK). Krok.

SWOT analýza. (2023). [Www.hazard.logu.tuhh.de](http://www.hazard.logu.tuhh.de). Retrieved March 30, 2024, from <https://hazard.logu.tuhh.de/node/37>

SWOT. (2024). Www.kisk.phil.muni.cz/kreativita. Retrieved March 30, 2024, from <https://kisk.phil.muni.cz/kreativita/temata/vizualizace-a-presentace-informaci/swot-analyza>

ŠEDÝ, Omar. PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ. Online. *Psychiatrie pro praxi*. Roč. 2001, č. 4, s. 161-164. Dostupné z: <https://www.psychiatriepropraxi.cz/pdfs/psy/2001/04/05.pdf>. [cit. 2024-03-26].

Štěpánek, J. (2016). *Internetový hazard u vysokoškolských studentů* [Bakalářská práce]. Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové.

Vacek, J. (c2014). *Identifikace a řešení rizik spojených s hraním hazardních her: příručka pro obce a jejich zastupitele*. Úřad vlády České republiky.

Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách. In [System ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-23]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Seznam grafů

Zdrojem všech uvedených grafů je vlastní zpracování dotazníkového šetření.

Graf 1 – Pohlaví respondentů

Graf 2 – Věk respondentů

Graf 3 – Typ školy

Graf 4 – Zkušenost respondentů s hazardními hrami

Graf 5 – Frekvence hraní jednotlivých hazardních her v posledním roce.

Graf 6 – Měsíční vklad do hazardních her

Graf 7 – Kdo vás přivedl k hazardu?

Graf 8 – Rizikové hráčství

Graf 9 – Čím jsou pro vás primárně hazardní hry

Graf 10 – Zkušenost lidí v blízkém okolí respondenta s hraním hazardních her

Graf 11 – Zkušenost respondentů s preventivními programy související s hazardem

Graf 12 – Podíl online hazardních hráčů vůči celkovému počtu hazardních hráčů

Graf 13 – Zkušenost studentů učilišť a gymnázií s hazardními hrami

Graf 14 – Vztah hráčů online hazardních her k hrám za play money

Seznam tabulek

Zdrojem všech uvedených tabulek je vlastní zpracování dotazníkového šetření.

Tabulka 1 - Postoje respondentů vůči hazardu

Tabulka 2 – Zkušenost respondentů s hazardními hrami

Seznam obrázků

Obrázek 1: SWOT analýza – SWOT. (2024). Www.kisk.phil.muni.cz/kreativita.

Retrieved March 30, 2024, from

<https://kisk.phil.muni.cz/kreativita/temata/vizualizace-a-presentace-informaci/swot-analyza>